

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ Antiqvitate

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. XXVIII. De notis Arithmeticis. Literæ olim vsurpatæ pro numeris.
Dictum de versibus ισοψήφοις, & nominibus Gamatricis Rabbinorum. Cur I
vnitatem, V quinarium, X denarium, L quinquagenarium, C ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

Plura de similibus vide apud Wouuverium in Polymath. & Robertum Titium lib. x. cap. xiv. Erant enim olim Grammatici plerique proiectifsimæ audaciæ, vt impunè in omnium scripta obelis suis & asteriscis velut ferro grassarentur, sicut Cresconius ille allatrator Augustini. in quos facetissimi sunt hi versus Herodici Babylonij apud Athen. lib. v. sub finem :

*Aufugite Aristarchij per maris spatiosa terga,
E Graciâ, flauis ceruorum hinnulis pauidiores,
In angulis murmurantes bombyces ; monosyllabi,
quibus cura est
Σοῦν & σοῦν an dicatur, altercari, & μὴν an νῆν?
Hoc vos numquam non torqueat, ô morosi ac tempestuosi.*

CAPVT XXVIII.

De notis Arithmeticis.

PRISCÆ numerorum notæ non iniucundam habent narrationem, adeoque huc pertinentem; etenim cùm apud Latinos, tum apud Græcos & Hebraos, literæ etiam singulariæ numeros significarunt, vt Gyraldus Dialog. i. Poët. & Petrus Gregorius lib. xv. Artis mirab. cap. i. & Matth. Hostius De Numeris. Ac Hebræi quidem & Græci, librorum numerum præfixis literis censent. Librum Α primum, Librum Β secundum vocant, &c. Atque hinc apud Homerum versus ἰσόληποι. De quibus ita Muretus l. xiv. Variar. cap. xiiii. Cùm literæ Græcorum etiam ad numeros significandos adhibeantur, quorum versuum omnes literæ pro numeris acceptæ, eundem

dem numerum efficerent ac constituerent, eos versus *ισοψήφους* vocabant. Sunt autem *ισοψήφα* planè nomina; *δαμαγόργς* & *λειμὸς*, vt è subiectâ descriptione perspici potest.

Α	4.		
Β	1.		
Μ	40.		
Α	1.	Λ	30.
Υ	3.	Σ	70.
Θ	70.	Ι	10.
Ϛ	100.	Μ	40.
Α	1.	Θ	70.
Ϛ	200.	Ϛ	200.
<hr/>		<hr/>	
	420.		420.

Apud Hebræos quoque obseruarunt Rabbini Esther & Susanna Grammatica nomina esse *ισοψήφα*.

א	1.	ש	300.
ב	60.	י	6.
ג	400.	ש	300.
ד	200.	נ	50.
		ה	5.
<hr/>		<hr/>	
	661.		661.

Huius vtriusque loci admonuit me pro insigni suâ in me beneuolentiâ Pater Ortho Zylus è Societate nostrâ, cùm autographum huius libelli ei legendum dedissem.

Latini verò vnitatem literâ I notabant; quoniam (inquit ex Prisciano & Valerio Probo Scalliger lib. 1. ling. Latin. cap. xli.) minimo spatio esset

esset virgula, sicut vnitas nullo: ac repetebant sanè vnitates vsque ad quinque, I I I I. Quinarium scribebant per V. non propterea quòd ea nota dimidium esset X, quo denarium designarent; neque idcirco, quia olim scripserant Q V, & postea Q sustulissent; sed quoniam esset quinta vocalis; cum quâ repetitis atque appositis vnitatibus, ducebantur ad numerû denarium; quem idcirco X literâ notauère, quia in vulgari ordine Alphabeti statim post V subsequitur. quo consilio etiam, Centenarium numerum cum statuissent per C; sequenti elemento scilicet D, quingenarium deposuère. vel quia proximè post C, sequitur D, inquit Probus; vel, vt aliis placet, quia inter hanc & M, quod mille significat, quinque literæ intercedunt, quæ dimidium millenarij innuant. vel, quod magis placet, quia sit capitalis litera huius nominis, Dimidium. quod dimidium Millenarij significet; vel potius quia antiqui hunc numerum per sinistram partem literæ M, sic notarent, N, quæ nota panè similis est D. Ratio autem Centenarij à primâ literâ ipsius nominis accepta fuit, sicut & Millenarij per M. Quingenarij verò notam non à nomine, sed à Græcorum instituto excogitarunt; nam cum illi per N pingerent quinquaginta, prisca Latini qui huius elementi loco ponerent identidem L, vt Lymphæ, pro Nymphæ, in hunc quoque vsum L pro N substituère. Verùm hæc omnia displicent Matthæo Hosto, qui lib. De num. cap. v. longè hæc aliter explicat, neque sanè ineruditè: sed non lubet hîc adscribere, ne sim longior.

Quidquid hac de re sit, Romani ante vsum horum-

horum-

horumce numerorum annos Consulares notabant clavis fixis; sicut & Volsci in templo Nortia deæ Hetruscæ, vt Plinius scribit lib. vii. c. xl. *Annales, inquit, antea in clavis fuerunt, & per numerum clauorum fixorum fuerunt anni numerati, quòd rare litera eo tempore fuissent, idcircoq; clauum ex Lege vetustâ figebat Prætor Maximus; dehinc à Consulibus ad Dictatorem, &c.* De quo ritu vide VVouuerium in Petron. Notis, Rosinum, Alexandrum, Cælium.

At verò Barbaricæ Arithmeticoꝝ nota, quibus hodieque vtimur, ante trecentos annos tantum ad nos venere ab Arabibus, inquit Scaliger in Explicat. numi Constantini. Hispani primùm eas accepere à Mauris: Latini deinde omnes ab Hispanis. Fertur autem priscorum numerorum inuentor primus Theut, seu Theutates, auctore Plinio. Zifra autem vocantur ab Hebræo Zepher, quod est scribo, sicut Cariad-Zepher, hoc est, ciuitas literarum, in Scripturâ sacrâ, quòd ibi literarum studia florerent.

Iam finem facio dicendi de notis; nam quæ de Astronomiæ signis dici possent, paucula sunt, sicut & de notis ponderum & mensurarum, de quibus partem Probus, partem Pet. Diaconus, partem Isidorus scripserunt. Digitorum autem notæ (de quibus Tractatulum conscripsit Beda) quia non scriptione, sed gestu exprimuntur, non faciunt meo instituto. Spero interim neminem mihi succensurum, quòd tam minutis reculis tantum impenderim scriptionis; quando & Isidori & Bedæ, aliorumque eruditorum hominum me defendit exemplum; & multa, nisi fallor, dicta sunt, quæ parùm antea obseruata.

C A-